

HE 52/2026 vp
Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n
muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen
(ns. Pakti) muodostavien säädösten
täytäntöönpanemiseksi

Perustuslakivaliokunnan kuuleminen

29.4.2026

Sanna Montin

Jouni Pulkkinen

Tiina Järvinen

Paktin säädökset

**Seulonta-asetus 2024/1356
ja
Seulonnan tietojärjestelmät
2024/1352**

Eurodac-asetus 2024/1358

Hallinta-asetus 2024/1351

Menettelyasetus 2024/1348

**Paluurajamenettelyasetus
2024/1349**

Määritelmäasetus 2024/1347

Kriisiasetus 2024/1359

(sis. välineellistettyä maahantuloa
koskeva asetukset (2021))

Vastaanottodirektiivi 2024/1346

**Uudelleensijoittamista koskeva
asetus 2024/1350**

Tausta

- Laajan EU-lainsäädäntöpaketin täytäntöönpano: **10 säädöstä**
- Suurin osa **suoraan sovellettavia asetuksia: päällekkäisen kansallisen lainsäädännön kumoaminen**
- Paktin säädöksiin sisältyy myös **kansallista liikkumavaraa: uutta lainsäädäntöä**
- **Voimaan 12.6.2026**, jolloin paktin säädöksiä aletaan soveltaa

Tavoite

- Paktin yleiset tavoitteet:
- **Ulkorajavalvonnan** parantaminen;
- Kansainvälistä suojelua koskevien **menettelyjen tehostaminen**;
- Järjestelmän **väärinkäytön** ja luvattoman Suomesta muualle Eurooppaan tapahtuvan edelleen liikkumisen **estäminen**.

Poikkeukset oikeuteen oleskella maassa hakemuksen tutkinnan ajan

- Menettelyasetuksen 10 artiklan kansallinen liikkumavara ehdotetaan otettavaksi käyttöön.
- **Hakijalla ei olisi oikeutta jäädä Suomen alueelle hakemuksen tutkinnan ajaksi** (ulkL 102 §):
 - Rikoksen johdosta tapahtuva luovuttaminen toiseen maahan
 - Siirto vapausrangaistuksen täytäntöönpanemiseksi toiseen maahan
 - Vaaraksi yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle
 - Tietyt myöhemmät hakemukset (jo voimassa olevassa laissa)
- **PL 9 § 4 mom ja 21 §**
 - Palautuskieltoa koskeva arvio ennen kansainvälistä suojelua koskevaa päätöstä
 - Maahanmuuttovirasto antaisi arvion luovuttamisesta ja siirrosta vastaavalle viranomaiselle taikka arvio perustuisi alustavaan tutkintaan
 - Palautuskielto arvioidaan myös osana luovuttamista ja siirtämistä koskevaa menettelyä
- Tavoitteena on ehkäistä kansainvälistä suojelua koskevan menettelyn väärinkäyttöä.

Oikeusturva: Oikeusapu hallintomenettelyssä ja valitusajat

- **Oikeusapu**

- Oikeusapua vain *välttämättömiin* toimenpiteisiin hallintomenettelyssä (ulkL 9 § 2 mom)
- Lisäksi oikeus maksuttomaan oikeudelliseen neuvontaan (ulkL 95 a §)

- **Valitusajat**

- Valitusaikoja lyhennettävä tiettyjen menettelyjen osalta
- Ns. nopeat menettelyt 10 päivää (ulkL 190 c)
- Siirtopäätös (ns. Dublin) 2 viikkoa (190 d §)
- Muut edelleen 30 päivää (HOL 13 § 2 mom)

- **PL 21 §**

- Lähes kaikissa pisimmät asetusten mahdollistamat valitusajat
- Oikeusapua saatavilla edelleen jo hallinnollisessa vaiheessa – edesauttaa valituksen valmistelua lyhyemmässäkin ajassa ja nopeuttaa valituksen käsittelyä

Hallinto-oikeuden käsittelyajat

- Menettelyasetuksessa **velvoitetaan jäsenvaltiot vahvistamaan kansallisessa lainsäädännössään määräajat, joiden kuluessa tuomioistuin tutkii päätökset**. Tämä on tehtävä rajoittamatta muutoksenhaun asianmukaista ja perusteellista tutkintaa.
- Rajamenettelyn 12 viikkoa on kansallisesti jaettava hallintomenettelyyn ja muutoksenhakuun.
- Ehdotetaan **kolmea eri käsittelyaikaa**, joihin hallinto-oikeuden tulee *pyrkä*:
 - lähes 6 viikkoa rajamenettelyyn
 - 3 kk, jos hakijalla ei ole automaattista oikeutta jäädä maahan muutoksenhaun ajaksi
 - 6 kk muut
- **PL 3 § 3 mom ja 21 §**
 - Tuomioistuimen riippumattomuus pyritty turvaamaan ehdottamalla käsittelyaikoja tavoitteellisina.
 - Mahdollistaa jouston mm. tosiseikkojen tai oikeudellisen arvion osalta haasteellisissa tapauksissa, mikä lisää myös hakijan oikeusturvaa.
 - Hakijan kannalta oikeusturvaa lisää tieto päätöksen aikataulusta.

Muutoksenhaun määräajat

	Voimassa oleva laki	Ehdotus
Valitusaika		
Nopeat menettelyt (valittajalla ei ole automaattista oikeutta jäädä Suomeen muutoksenhaun ajaksi)	30 päivää	10 päivää
Kaikki muut kansainvälisen suojelun menettelyt	30 päivää	30 päivää
Siirtopäätös (vastuunmäärittäminen)	30 päivää	2 viikkoa
Täytäntöönpanoa koskeva hakemus (siirtopäätös)	7 päivää sisältäen 5 arkipäivää	7 päivää sisältäen 5 arkipäivää
Suomen alueelle jäämistä koskeva hakemus		7 päivää sisältäen 5 arkipäivää
Rajamenettely		lähes 6 viikkoa
Nopeat menettelyt (valittajalla ei ole automaattista oikeutta jäädä Suomeen muutoksenhaun ajaksi)		3 kuukautta / 6 kuukautta, jos hakijan ei ole sallittu jäädä Suomeen muutoksenhaun ajaksi
Kaikki muut kansainvälisen suojelun menettelyt		6 kuukautta
Siirtopäätös (vastuunmäärittäminen)		1 kuukausi – SUORAAN ASETUKSESTA
Täytäntöönpanoa koskeva hakemus (siirtopäätös)		1 kuukausi – SUORAAN ASETUKSESTA
Suomen alueelle jäämistä koskeva hakemus		7 päivää sisältäen 5 arkipäivää

Seulonta - keskeiset ehdotukset

- Seulontaviranomaisia olisivat Rajavartiolaitos, poliisi ja Tulli sekä rajatussa roolissa Suojelupoliisi. Toimivaltuudet olisivat rajatarkastuksen kaltaiset.
- Seulottavat henkilöt olisivat velvollisia olemaan läsnä seulontaviranomaisen heille osoittamassa seulontapaikassa ja seulontamajoituspaikassa. Pysyminen voitaisiin varmistaa estein.
 - Seulonnan kesto 3-7 päivää, rajamenettelyä lyhytkestoisempi rajoite.
 - Seulontamenettelyn lyhyen keston vuoksi ei säädettäisi poistumislupamenettelystä, mutta seulottavan henkilön pääsy kiireelliseen terveydenhuoltoon järjestetään.
 - Säädetään ylläpitovelvoitteesta, jolla varmistetaan välttämätön huolenpito.
 - Teknisen valvonnan käytössä säädettäisiin kiellosta kohdistaa majoitus-, saniteetti- tai pukeutumistilaan.

Seulonta - keskeiset ehdotukset

- Neuvontaa tarjoavien järjestöjen läsnäoloa seulontamenettelyssä voidaan rajoittaa säädetyn virkamiestason päätöksellä yleiseen järjestykseen liittyvillä perusteilla. Ehdotusta perustellaan tilojen hallinnalla, niissä käsiteltävällä tiedolla sekä varautumisella poikkeustilanteisiin, kuten laajamittaiseen maahantuloon tai pandemiaan. Säädetäisiin valituskiellosta.
 - Ei rajoita puhelimitse tai viestintäsovellusten kautta tapahtuvaa neuvontaa, koske avustajan käyttöä tai rajoita muusta lainsäädännöstä tai kansainvälisistä sopimuksista tulevia valvontaelimien oikeuksia.
- Yhdenvertaisuusvaltuutettu valvoisi perusoikeuksien toteutumista seulonnassa ja rajamenettelyssä. Yhdenvertaisuusvaltuutetulla olisi oikeus saada tietoja ja selvityksiä sekä tehdä tarkastuksia tehtävän hoitamiseksi, yhdenvertaisuusvaltuutetun tietoon olisi saatettava seulontalomakkeet ja rajamenettelyn liikkumisrajoitusta koskevat päätökset.
- Säädetään henkilötietojen käsittelystä seulonta-asetuksen tehtävien suorittamiseksi. Seulontamenettelyyn kuuluu mm. turvallisuustarkastuksen tietokantahaut ja henkilöllisyyden todentaminen. Tietokantahauilla selvitetään esimerkiksi, onko seulottava henkilö saanut rikostuomion jossain EU:n jäsenvaltiossa tai tuleeko henkilöstä osumia Interpolin ja Europolin tietokannoissa.
 - Seulontaviranomaisten tietojensaantioikeudet turvallisuustarkastuksen suorittamiseksi ja kansallisten rekisterien tarkistamista varten tietojen käyttö muuhun kuin alkuperäiseen käyttötarkoitukseen.
 - Poliisilla lausunnon antaminen muun EU:n jäsenvaltion seulontaviranomaisille.

Vastaanottopalvelujen rajoittaminen ja peruuttaminen

Vastaanottorahan alentaminen

- Vastaanottorahan perusosaa alennetaan 20 %, jos vastaanottopalvelujen saaja ei noudata hänelle asetettuja velvoitteita → Yksilöllinen kokonaisharkinta
- Kohtuullisuusarviointia tehdään tarvittaessa myös rajoittamistoimen aikana
- Hallinnollisen sanktion määrääminen viranomaisen tehtävä
- Oikeus valittaa päätöksestä

Vastaanottopalvelujen peruuttaminen

- Peruuttamisen aikana ei myönnetä vastaanottorahaa. Toimeentulo turvataan majoituksella, aterioilla ja välttämättömillä hyödykkeillä → Yksilöllinen kokonaisharkinta, erillinen päätös myönnettävistä hyödykkeistä
- *Siirtopäätöksen saaneen* palveluiden peruuttaminen velvoittavaa hallinta-asetuksen nojalla. → Yksilöllisen tilanteen huomiointi majoituksesta päätettäessä ja hyödykkeitä myönnettäessä
- Kohtuullisuusarviointia tehdään tarvittaessa myös rajoittamistoimen aikana
- Hallinnollisen sanktion määrääminen viranomaisen tehtävä. Hyödykkeiden myöntäminen tarkoituksenmukaista vastaanottokeskuksissa
- Oikeus valittaa päätöksestä

Liikkumisvapauden rajoittaminen

Sijoittaminen tietylle maantieteelliselle alueelle

- Maahanmuuttovirasto voi sijoittaa kansainvälisen suojelun hakijoita maantieteelliselle alueelle, jos se on tarpeen menettelyjen tai vastaanottojärjestelmän hallinnoimiseksi
- Menettelyasetuksen nojalla velvollisuus oleskella osoitetulla maantieteellisellä alueella. Oleskelua alueella ei valvota
- Turvataan yksityiselämän koskemattomuus, vastaanottopalvelujen saanti ja menettelylliset takeet
- Lupa poistua alueelta poikkeuksellisista syistä. Oikeus hakea oikaisua, jos ei saa lupaa poistua alueelta
- Ei yksilöllistä päätöstä tai lupaa valittaa
- Rajoitus päättyy heti, kun sille ei ole tarvetta tai

viimeistään 12 kk kuluessa

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Vaatimus asua määrättyssä vastaanottokeskuksessa

- Päätös yleiseen järjestykseen tai menettelyllisiin seikkoihin liittyen, jos on olemassa pakenemisen vaara.
- Velvollisuus asua määrättyssä vastaanottokeskuksessa ja ilmoittautua säännöllisesti tai olla paikalla tiettyinä aikoina. Oikeuteen liikkua ei puututa muilla keinoin
- Turvataan vastaanottopalvelujen saanti
- Välttämättömissä tilanteissa oikeus poiketa ilmoittautumis- tai läsnäolovelvoitteesta
- Ei yksilöllistä arviointia päätöstä tehtäessä. Rajoitustoimia asetettaessa otetaan huomioon yksilöllinen tilanne ja olosuhteet. Oikeus valittaa päätöksestä
- Rajoitus päättyy heti, kun sille ei ole tarvetta tai viimeistään 12 kk kuluessa

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
www.intermin.fi